

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-39>

УДК 631.1:631.5

ГУМАНІТАРНА ЛОГІСТИКА: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

HUMANITARIAN LOGISTICS: FEATURES OF DEVELOPMENT IN MODERN REALITIES

Чуприна Олена Оскарівна

доктор економічних наук, доцент, професор кафедри,
Маріупольський державний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9252-8114>

Колосок Едуард Володимирович

аспірант,
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-8753-2792>

Григоренко Олександр Володимирович

аспірант,
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9781-9543>

Chupryna Olena

Mariupol State University

Kolosok Eduard, Hryhorenko Oleksandr

Pryazovskyi State Technical University

Зазначено, що гуманітарне забезпечення населення та своєчасність допомоги тим, хто її потребує, залежать від побудови ефективної системи, яка, адаптуючись до мінливих умов, спроможна оперативно здійснювати логістичні операції. Доведено значущість гуманітарної логістики в цих процесах. Спираючись на закордонний досвід проаналізовано фактори, які є основними при організації логістичних процесів в сфері забезпечення населення гуманітарною допомогою під час військових дій. Сформульовано поняття гуманітарної логістики, визначено її завдання та особливості. За результатами дослідження виокремлено низку проблем, пов'язаних з функціонуванням гуманітарної логістики та запропоновано пріоритетні напрями її розвитку в Україні, які спрямовані на ефективну діяльність в цій сфері та своєчасне забезпечення населення такою допомогою.

Ключові слова: логістика, соціальна логістика, ланцюги постачань, логістичні операції, транспортування вантажів, логістичний хаб, розвиток.

Attention is focused on the fact that military actions in Ukraine led to significant flows of internal forced migration, refugees and caused a large-scale humanitarian crisis. It was noted that the humanitarian provision of the population and the timeliness of assistance to those who need it depend on the construction of an effective system capable of adapting to changing conditions, coordinating activities and promptly carrying out logistical operations. The importance of humanitarian logistics in these processes has been proven. Based on foreign experience, the factors that are basic in the organization of logistical processes in the sphere of providing the population with humanitarian aid during military operations have been analyzed. The definition of humanitarian logistics is formulated. It was established that, based on the theoretical basis of general logistics, it provides for the management of material and accompanying flows, is aimed at meeting essential public needs, including those characterized by unpredictability and of a humanitarian nature (on the basis of minimizing the time for the implementation of logistical tasks), providing for the victims people with essential goods during crisis situations and contributing to the improvement of their quality of life. The main tasks of humanitarian logistics and its functional features in comparison with other types of logistics are determined. It was established that in this field, unlike the commercial one, when making management decisions, the speed of assistance and the maximum provision of needs are primarily taken into account. At the same time, the

component of expenses and their minimization is in the last place. According to the results of the study of the peculiarities of the development of humanitarian logistics at the current stage, a number of problems related to its functioning and capable of hindering the timely delivery of vital goods have been identified. It is noted that these issues should be solved comprehensively, at different management levels. The priority directions for the development of modern humanitarian logistics in Ukraine are proposed, which are aimed at the effective functioning of this area and the timely provision of such assistance to the population.

Keywords: logistics, social logistics, supply chains, logistics operations, freight transportation, logistics hub, development.

Постановка проблеми. Війна в Україні призвела до значних потоків внутрішньої вимушеної міграції, біженців та спричинила масштабну гуманітарну кризу.

Її тривалість, активні бойові дії, масовані ракетні та артилерійські обстріли населених пунктів країни спричинили загибель багатьох людей, руйнування житлових будинків, об'єктів інфраструктури, в тому числі критичної, призвели до паливно-енергетичної кризи, порушення процесів забезпечення населення продуктами харчування та непродовольчими товарами першої необхідності, стабільними комунальними послугами (електрикою, водо- та тепlopостачанням), медичним обслуговуванням, освітніми послугами та послугами в сфері соціального захисту, загострюючи гуманітарні потреби мільйонів людей та надалі призводячи до збільшення розмірів підтримки та масштабності гуманітарних заходів.

Слід акцентувати увагу на тому, що значне число громад опинилися в районах військових дій, потребуючи допомоги (зокрема, матеріалів для відновлення будинків, одягу, палива, продуктів харчування, медичної допомоги, соціально-правового захисту тощо) [1, с. 205].

Ситуація ускладнюється тим, що частина населення відмовляється покинути зону активних бойових дій, залишаючись у своїх домівках, що створює значну загрозу для їх життя, утруднює задоволення щоденних потреб і доступ до гуманітарної допомоги (у тому числі через наявні та виникаючі логістичні обмеження).

Отже, на сучасному етапі постає значна проблема гуманітарного забезпечення як військових так і населення. При цьому збільшення потреб в гуманітарній допомозі та необхідність швидкого реагування на них існує як на територіях, де ведуться активні бойові дії, так і в територіальних громадах, які приймають внутрішньо переміщених осіб.

Зазначимо, що процеси гуманітарного забезпечення здійснюються волонтерами, громадськими організаціями та об'єднаннями, міжнародними фондами та організаціями,

але їх формування та дієвість залежить від побудови ефективної системи, здатної адаптуватись до мінливих умов (коригування маршрутів, реагування на нові потреби тощо), координувати діяльність та оперативно здійснювати логістичні операції, вирішувати проблеми гуманітарного характеру та надавати відповідну допомогу тим, хто її потребує.

За таких умов підвищується значущість гуманітарної логістики як однієї зі сфер логістики, яка здатна здійснювати управління матеріальними та супутніми потоками з метою задоволення істотних суспільних потреб у невизначеному і нестабільному середовищі, в тому числі гуманітарних. Це актуалізує та підкреслює своєчасність тематики даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На роль логістики кризових ситуацій та необхідність розвитку напряму гуманітарної логістики звертається увага в роботах як вітчизняних так і зарубіжних авторів. Серед них Н. Гринів [2], П. Колодзійчик [3], І. Мазудін [4], М. Мікуліна [1], В. Мироненко [5], О. Пищуліна [6], Т. Репіч [7], Я. Шолтисек [3] та ін. Науковцями розглянуто теоретичні основи та практичні аспекти гуманітарної логістики, її завдання, досліджуються проблеми, які мають місце при роботі з гуманітарними вантажами; сформовано авторські погляди на шляхи запобігання несвоєчасній доставці гуманітарних вантажів та подальший розвиток даної сфери логістики.

Результати досліджень гуманітарної ситуації в Україні, відповідних потреб, аналіз проблем забезпечення безпечного доступу до населених пунктів, де продовжуються бойові дії, в тому числі і для міжнародних гуманітарних місій та План гуманітарного реагування (*Humanitarian Response Plan*), в якому передбачена діяльність з надання допомоги у сфері освіти, постачання продуктів харчування, забезпечення населення соціальною допомогою представлено в документах органів Організації Об'єднаних націй (ООН – United Nations), в тому числі Управління ООН з координації гуманітарних справ

(УКГС ООН – *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*) [8–10].

Питанням вдосконалення правової моделі забезпечення гуманітарною допомогою, формуванню організаційних засад та розробці механізмів її надання державою в умовах воєнного стану приділено увагу на державному рівні, що знайшло відображення у ряді документів [11–14].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на існуючі дослідження та публікації, особливості розвитку гуманітарної логістики в Україні з врахуванням сучасних викликів та реалій потребують додаткового розгляду, що дозволить сформуванню основних перспективних напрямів, спрямованих на вирішення проблем гуманітарного характеру у невизначеному і нестабільному середовищі та своєчасно надавати допомогу тим, хто її потребує.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є дослідження особливостей розвитку гуманітарної логістики в сучасних реаліях.

Виклад основного матеріалу дослідження. За даними УКГС ООН [8], кількість населення, яке потребує допомоги значно зросло у лютому 2022 року, сягнувши позначки 17,7 млн. осіб (рис. 1). При цьому, якщо протяг 2015–2021 років найбільш гостро питання забезпечення гуманітарних потреб зафіксовано на тих територіях, які знаходилися поблизу «лінії розмежування», де тривалий час точилися активні бойові дії, то після 24 лютого 2024 року допомоги потребують в громадах,

які постраждали внаслідок повномасштабного вторгнення. Особливо вразливими є літні люди, особи з інвалідністю, сім'ї з дітьми.

Допомога потрібна і внутрішньо переміщеним особам, які були вимушені залишити власні оселі через військові дії і небезпеку для власного життя та здоров'я.

За даними ООН, відповідно до Плану гуманітарного реагування на 2023 рік [9], передбачена діяльність з надання допомоги у сфері освіти, постачання продуктів харчування, забезпечення населення соціальною допомогою, послугами у сфері санітарії та житлом на суму 190 млн. дол.

Але слід зауважити, що через низку факторів, на фоні загострення гуманітарних потреб, спостерігається ускладнення безпечного доступу представників національних організацій та міжнародних місій на території, населення яких потребує допомоги. Серед основних з них: численні обстріли населених пунктів; ризики, обумовлені мінуванням території; логістичні обмеження, пов'язані з руйнуванням або пошкодженням шляхів та іншої інфраструктури та ін.

Необхідно акцентувати увагу на тому, що задля своєчасного порятунку постраждалих (поранених і хворих), забезпечення гуманітарних потреб населення та вирішення логістичних питань доцільно звернути увагу на потенціал розвитку гуманітарної логістики в рамках національної логістичної системи.

Закордонний досвід доводить [4], що під час військових дій головними факторами

Рис. 1. Динаміка потреб в гуманітарній допомозі (за даними ООН)

Джерело: сформовано за даними [8]

при організації логістичних процесів в сфері забезпечення населення гуманітарною допомогою (в рамках функціонування національної логістичної системи) виступають:

- час тривалості логістичних операцій;
- складові комплексу заходів за кожними видом логістичної діяльності;
- оптимальний рівень запасів, місце їх розташування та логістичні ланцюги поставок;
- зберігання запасів, унеможливлення їх неконтрольованого використання;
- диференціація терміновості, видів і пріоритетів надання логістичної допомоги та відповідних послуг;
- наявність ризиків та загроз при виконанні логістичних операцій;
- можливість використання потенціалу місцевої інфраструктури та забезпечення взаємодії сусідніх територіальних громад, регіонів, країн при виконанні логістичних операцій.

В цьому контексті дослідники [3, с. 186] справедливо відзначають, що такі традиційні складові логістики як військова та комерційна зосереджені на управлінні потоковими процесами задля досягнення попередньо конкретизованих результатів у визначених галузях та не спроможні в повному обсязі надати розуміння таких дій у сферах, що не відносяться до військової справи або бізнесу та характеризуються невизначеністю подій.

За таких умов науковцями цілком слушно виокремлюється ще одна сфера – соціальна (суспільна або гуманітарна) логістика, яка, спираючись на теоретичний базис загальної логістики, передбачає управління матеріальними та супутніми потоками, спрямована на задоволення істотних суспільних потреб, в тому числі тих, що характеризуються непередбачуваністю та носять гуманітарний характер (на основі мінімізації часу реалізації логістичних завдань), забезпечуючи постраждалих людей товарами першої необхідності під час кризових ситуацій та сприяючи підвищенню якості їх життя.

Одним з основних завдань гуманітарної логістики є планування, закупівля або одержання, зберігання запасів (за необхідності) та своєчасна доставка життєво необхідних товарів (продуктів харчування, води, медикаментів) та інших ресурсів і матеріалів побудованим (надійним та безпечним) гуманітарним ланцюгом постачання (коридором) до найвіддаленіших та найнебезпечніших регіонів постраждалим під час надзвичайних ситуацій, військових дій або стихійних лих та надання

відповідних логістичних послуг на місцях в максимально повному обсязі з максимальною швидкістю, забезпечуючи їх вчасність та найменші витрати.

Аналізуючи комплекс логістики слід вказати, що на відміну від комерційної сфери, при прийнятті управлінських рішень в галузі гуманітарної логістики першочергово враховуються швидкість допомоги (час) та максимальність забезпечення необхідними товарами, в яких існує потреба. При цьому компонента витрат та їх мінімізація – на останній сходинці.

Тобто, під час гуманітарних місій необхідні товари, в яких є першочергова потреба, повинні бути доставлені у визначене місце у найкоротший термін.

Серед інших завдань гуманітарної логістики слід виокремити такі, як: евакуація населення; забезпечення санітарних та гігієнічних умов для населення, що мешкає на постраждалих внаслідок військових дій територіях; транспортування постраждалих; забезпечення усім необхідним організації, що усувають наслідки загроз, відновленням критично важливої інфраструктури; інформаційна підтримка та комунікації тощо.

При цьому слід звернути увагу, що організація гуманітарної допомоги здійснюється за децю трансформованими ланцюгами, здатними мінімізувати час логістичних операцій, що пов'язано з наявністю ризиків та невизначеністю ситуації, а функціонування та підтримку гуманітарного ланцюга постачання забезпечує значна кількість учасників, від злагодженості швидкості та своєчасної координації дій яких залежить успіх гуманітарної місії. Серед них: уряд, донори, міжнародні організації, благодійні фонди (як національні так і міжнародні), військові, логістичні оператори тощо.

Враховуючи складність умов воєнного часу, логістична взаємодія всіх ланок потребує коригування в режимі реального часу, з врахуванням існуючої ситуації, особливо в процесі доставки гуманітарних вантажів. Тому, для мінімізації ризиків необхідно залучати до формування логістичних коридорів не тільки вітчизняні транспортно-експедиційні компанії, але й міжнародні організації [5, с. 16].

Констатуємо відмінності між військовою, комерційною та гуманітарною логістикою відзначимо, що вони базуються на різних концепціях, що знаходить прояв майже за всіма логістичними функціями (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння сутності логістичних функцій за різними видами логістики

Логістичні функції	Види логістики		
	Військова	Комерційна	Гуманітарна
Управління закупками	При побудові відносин з постачальниками перевага надається надійності при заданому рівні вартості. Діловим відносинам притаманний довготривалий характер. Обсяг закупівель обумовлений потребами за кожним з видів ресурсів	Розбудова партнерських взаємовідносин з постачальниками як на довготак і короткотривалій основі. Характерна диверсифікація. Обсяг закупівель визначається ринковим попитом та ресурсами компанії	Коло постачальників достатньо широке, основний критерій – терміновість при встановленій вартості. Підтримка зв'язків із Держрезервом. Обсяг закупівель обумовлений потребами за кожним з видів ресурсів (з врахуванням пропускнуо спроможності гуманітарних коридорів)
Транспортування	Максимальна надійність транспортної компанії при заданому рівні вартості послуг	Вибір мінімального рівня транспортних тарифів при заданому рівні якості послуг	Максимізація швидкості та надійність виконання послуг при заданому рівні вартості. Залучення транспорту міжнародних гуманітарних організацій
Управління запасами	Запаси формуються та підтримуються на належному рівні з метою підтримки автономного функціонування у період кризи	Запаси формуються відповідно до обраної підприємством системи управління запасами	Запаси формуються та підтримуються на належному рівні з метою підтримки автономного функціонування у період кризи. Побудова системи управління запасами ускладнена через непередбачуваність та непрогнозованість ситуації
Розподілення	Здійснюється відповідно до потреб	Здійснюється відповідно до визначеного ринкового попиту	Здійснюється відповідно до потреб, прогнозування попиту ускладнено

Джерело: сформовано за даними [5, с. 34; 6, с. 54]

При цьому гуманітарна логістика функціонує в небезпечних умовах, які характеризуються невизначеністю та фактично неможливістю прогнозування попиту на товари, який необхідно задовольнити якомога швидше в умовах стрімких змін зовнішнього середовища, а часто при недостатності або відсутності необхідних транспортних засобів, перевалочних пунктів, хабів тощо.

Дослідження особливостей розвитку гуманітарної логістики в Україні на сучасному етапі дозволило виокремити низку проблем, пов'язаних з функціонуванням даної сфери, що здатні перешкоджати своєчасній доставці життєво необхідних товарів. Серед основних з них:

- недостатній рівень сформованості нормативно-правового базису в цій сфері;
- складнощі визначення потреб у гуманітарній допомозі, особливо на тих територіях, де ведуться бойові дії;

- недостатня координація та ефективність взаємодії між суб'єктами-учасниками процесів забезпечення населення гуманітарною допомогою;

- «розриви» ланцюгів постачання гуманітарної допомоги між колективними одержувачами, і людиною з «останньої милі» [11];

- недостатня поінформованість населення про порядок визначення потреб та отримання гуманітарної допомоги;

- ускладнення процесу прогнозування гуманітарних потреб на певний період та небезпечність тривалого зберігання запасів на складі, що обумовлено ризиком їх втрати через бойові дії та обстріли, в тому числі мирних територій;

- ускладнення організації транспортування вантажів, що спричинено затримками у зв'язку з необхідністю проїзду транспорту через певну кількість блокпостів, дотриман-

ням правил руху під час комендантської години;

– обмеженість або відсутність доступу до постраждалого населення через пошкодження транспортної інфраструктури та інші.

Дослідження особливостей гуманітарної логістики, проблем, що ускладнюють або перешкоджають організації логістичних процесів в цій сфері дозволили констатувати необхідність комплексного вирішення існуючих прогалин на різних рівнях: в рамках формування відповідної державної політики, місцевого самоврядування, гуманітарних організацій, логістичних компаній тощо.

Серед основних пріоритетних напрямів розвитку сучасної гуманітарної логістики в Україні, які спрямовані на ефективне функціонування даної сфери та своєчасне забезпечення населення такою допомогою, слід звернути увагу на наступні:

– формування нормативно-правового базису, здатного комплексно та оперативно регулювати процеси в цій сфері в умовах сучасних викликів та загроз (зокрема, в умовах воєнного стану та військових дій); унормування основних понять в сфері гуманітарної допомоги (в тому числі тих, що прописано в Законі України «Про гуманітарну допомогу»), розробка класифікації для таких товарів та проведення роботи щодо їх узгодження з міжнародними нормами в галузі гуманітарного права;

– підвищення ефективності координації та взаємодії (в тому числі збір та обмін необхідною інформацією) між органами влади (місцевими військовими та цивільними адміністраціями, органами місцевого самоврядування), благодійними та громадськими організаціями в сфері забезпечення гуманітарною допомогою населення;

– формування дієвого механізму визначення потреб цивільних осіб у гуманітарній допомозі, який базується на результатах регулярного моніторингу, аналізу та систематизації потреб;

– створення спеціалізованих логістичних платформ, здатних забезпечити покращення координації логістичних процесів та доступу суб'єктів, які приймають в них участь, до актуальної оперативної інформації;

– формування комунікаційної стратегії, яка базується на інструментах соціального маркетингу, сприятиме координації дій суб'єктів в сфері гуманітарної логістики та поінформованості населення про порядок визначення потреб та отримання гуманітарної допомоги;

– постійне планування нових або альтернативних (запасних) маршрутів (коридорів) для транспортування гуманітарної допомоги з врахуванням оперативної обстановки в зоні бойових дій та уникнення ракетних обстрілів;

– формування транспортно-логістичних хабів на кордоні з Європейським Союзом для доставки гуманітарних вантажів; визначення базових логістичних центрів складування, переробки та сортування вантажів як на кордоні, так і всередині країни, створюючи такі інфраструктурні об'єкти на місцевому рівні.

Висновки. Таким чином, військові дії в Україні спричинили масштабну гуманітарну кризу. А потреба в гуманітарній допомозі існує як в регіонах, які знаходяться в зоні бойових дій, так і в мирних областях країни, які вимушених переселенців. При цьому своєчасність допомоги тим, хто її потребує, залежать від ефективної організації та управління логістичними операціями. Безумовно управління потоковими процесами в рамках гуманітарної логістики має свою специфіку, що знаходить прояв при прийнятті управлінських рішень, ставлячи на перше місце швидкість допомоги та максимальне забезпечення потреб. Але, як свідчать результати досліджень, сьогодні гуманітарна логістика стикається з низкою проблем, пов'язаних з її функціонуванням та здатних перешкоджати своєчасній доставці життєво необхідних товарів. Тому, проблемні питання повинні вирішуватись комплексно, на різних управлінських рівнях. Враховуючи це, запропоновано пріоритети розвитку сучасної гуманітарної логістики в Україні, які спрямовані на ефективне функціонування даної сфери та своєчасне забезпечення населення такою допомогою. Але, слід вказати, що подальша робота в рамках означених напрямів потребує конкретизації комплексу заходів за кожним з них, що складає перспективи досліджень в цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мікуліна М., Клещ О., Метенко А., Черниш А. Гуманітарна логістика України в умовах бойових дій. Scientific research in the modern world. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. Toronto: Perfect Publishing, 2023. P. 204–209. URL: <https://sciconf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo->

praktichna-konferentsiya-scientific-researchin-the-modern-world-6-8-04-2023-toronto-kanada-arhiv/ (дата звернення: 25.11.2023).

2. Гринів Н. Гуманітарна логістика як інструмент трансформації логістичних потоків в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-4> (дата звернення: 23.11.2023).

3. Шолтисек Я., Колодзієйчик П. Суспільна логістика – напрямки розвитку. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 1. С. 185–191.

4. The effect of humanitarian logistics service quality to customer loyalty using Kansei engineering: Evidence from Indonesian logistics service providers / I. Masudin et al. *Cogent Business & Management*. 2020. Vol. 7, no. 1. DOI: 10.1080/23311975.2020.1826718

5. Мироненко В. К. Основи гуманітарної логістики та транспортного обслуговування в надзвичайних ситуаціях. *Інжиніринг криз та ризиків транспортних послуг: колективна монографія* за ред. В. М. Самсонкіна та І. В. Ніколаєнко. Київ : Талком, 2021. 312 с.

6. Соціально-економічні та гуманітарні наслідки російської агресії для українського суспільства / Пищуліна О., Юрчишин В., Маркевич К., Міщенко М., Добровольський Д. Київ : Центр Разумкова, 2022, 277 с.

7. Репіч Т. А. Особливості використання логістичної концепції у логістиці кризових ситуацій. *Ефективна економіка*. 2020. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7713>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.3.54 (дата звернення: 23.11.2023).

8. Humanitarian Needs and Response Plan Ukraine. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2024-december-2023-enuk>. (дата звернення: 5.12.2023).

9. Ukraine – Humanitarian Response Plan 2023. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-response-plan-february-2023-enuk> (дата звернення: 25.11.2023).

10. Regional Refugee Response Plan. URL: <https://reporting.unhcr.org/ukraineregional-refugee-response-plan> (дата звернення: 25.11.2023).

11. Механізми надання державою гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/Mehanizmy-nadannya-derzhavnoyu-gumanitarnoyi-dopomogyv-umovah-voyennogo-stanu.pdf> (дата звернення: 26.11.2023)

12. Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 927. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/927-2020-p#Text> (дата звернення: 26.11.2023).

13. Про затвердження Порядку взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади та Національного банку щодо реалізації Закону України «Про гуманітарну допомогу»: Постанова Кабінету Міністрів України № 241 від 25.03.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/241-2013-p#Text> (дата звернення: 26.11.2023).

14. Про гуманітарну допомогу: Закон України № 1192-XIV від 22 жовтня 1999 року (в редакції від 31.03.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text> (дата звернення: 26.11.2023).

REFERENCES:

1. Mikulina, M., Klesch, O., Metenko, A. & Chernysh A. (2023) Humanitarna lohistyka Ukrayiny v umovakh boyovykh diy [Humanitarian logistics of Ukraine in the conditions of hostilities]. Scientific research in the modern world. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. Toronto: Perfect Publishing. P. 204–209. Retrieved from: <https://sciconf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-researchin-the-modern-world-6-8-04-2023-toronto-kanada-arhiv/> (accessed 25.11.2023). [in Ukrainian].

2. Hryniv, N. (2023). Humanitarna lohistyka yak instrument transformatsii lohistychnykh potokiv v umovakh voiennoho chasu [Humanitarian logistics as a tool for transforming logistics flows in wartime conditions]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-4> (accessed 23.11.2023). [in Ukrainian].

3. Sholtysek, Ya., Kolodzieichyk, P. (2011). Suspilna lohistyka – napriamky rozvytku. Marketynh i menedzhment innovatsii [Public logistics – directions of development. Marketing and innovation management]. *Marketynh i menedzhment innovatsii*, 1, 185191. [in Ukrainian].

4. Masudin I. et al. (2020). The effect of humanitarian logistics service quality to customer loyalty using Kansei engineering: Evidence from Indonesian logistics service providers. *Cogent Business & Management*, vol. 7, no. 1. DOI: 10.1080/23311975.2020.1826718.

5. Myronenko, V. K. (2021). *Osnovy humanitarnoi lohistyky ta transportnoho obsluhovuvannia v nadzvychainykh sytuatsiakh. Inzhynirynh kryz ta ryzykiv transportnykh posluh: kolektyvna monohrafiia* [Fundamentals of humanitarian logistics and transport service in emergency situations. Crisis and risk engineering of transport services: a collective monograph]; red. V. M. Samsonkina ta I. V. Nikolaienko. Kyiv : Talkom, 312 p. [in Ukrainian].

6. Pyshchulina, O. et al. (2022). *Sotsialno-ekonomichni ta humanitarni naslidky rosiiskoi ahresii dlia ukrainskoho suspilstva [Socio-economic and humanitarian consequences of Russian aggression for Ukrainian society]*. Kyiv: Razumkov Center, 277 p. [in Ukrainian].
7. Repich, T. A. (2020). Osoblyvosti vykorystannia lohystychnoi kontseptsii u lohistytsi kryzovykh sytuatsii [Peculiarities of using the logistic concept in the logistics of crisis situations]. *Efektivna ekonomika*, 3. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7713>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.3.54 (accessed 23.11.2023). [in Ukrainian].
8. UNHCR. (2023). Humanitarian Needs and Response Plan Ukraine. Retrieved from: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2024-december-2023-enuk> (accessed 5.12.2023).
9. UNHCR. (2023). Ukraine – Humanitarian Response Plan 2023. Retrieved from: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarianresponse-plan-february-2023-enuk> (accessed 25.11.2023).
10. UNHCR. (2023). Regional Refugee Response Plan. Retrieved from: <https://reporting.unhcr.org/ukraineregional-refugee-response-plan> (accessed 25.11.2023).
11. Mekhanizmy nadannya derzhavoyu humanitarnoyi dopomohy v umovakh voyennoho stanu [Mechanisms of state provision of humanitarian assistance under martial law]. Retrieved from: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/Mehanizmy-nadannya-derzhavnoyu-gumanitarnoyi-dopomogy-v-umovah-voyennogo-stanu.pdf> (accessed 26.11.2023). [in Ukrainian].
12. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). Deiaki pytannia orhanizatsii vedennia avtomatyzovanoi systemy reiestratsii humanitarnoi dopomohy [Some issues of organizing the automated humanitarian aid registration system]: Postanova No 927 vid 09.10.2020. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/927-2020-п#Text> (accessed 26.11.2023). [in Ukrainian].
13. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2013). Pro zatverdzhennia Poriadku vzaiemodii tsentralnykh i mistsevykh orhaniv vykonavchoi vlady ta Natsionalnoho banku shchodo realizatsii Zakonu Ukrainy «Pro humanitarnu dopomohu» [On the approval of the Procedure for the interaction of central and local executive authorities and the National Bank regarding the implementation of the Law of Ukraine «On Humanitarian Aid»] : Postanova No 241 vid 25.03.2013. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/241-2013-п#Text> (accessed 26.11.2023). [in Ukrainian].
14. President of Ukraine. (2023). Pro humanitarnu dopomohu [On humanitarian aid]: Zakon Ukrainy № 1192-XIV vid 22 zhovtnia 1999 roku (v redaktsii vid 31.03.2023). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text> (accessed 26.11.2023). [in Ukrainian].